

nota

TER ONDERTEKENING

Aan: MPVO

Primair Onderwijs

Van

Persoonsgegevens

Datum

08 augustus 2023

Referentie

40163645

Bijlagen

Aanbiedingsbrief Tweede Kamer, met antwoorden op de schriftelijke vragen

Intern OCW afgestemd

IVHO, WJZ

Interdepartementaal afgestemd

SZW, JenV, BZK

Kamervragen DENK over de beleidsagenda informeel onderwijs

Aanleiding

Op 22 juni 2023 heeft u van het lid van Baarle (DENK) 128 vragen ontvangen over het plan om toezicht te houden op informeel onderwijs.

Geadviseerd besluit

Wij adviseren u akkoord te gaan met de voorgestelde antwoorden op de feitelijke commissievragen en de bijgeleverde aanbiedingsbrief te ondertekenen. Zoals tijdens de *deep dive* van 17 augustus jl. afgesproken, willen we de antwoorden begin september in de Kamer hebben liggen.

Kernpunten

- In de Kamervragen wordt met name ingegaan op het plan om toezicht te houden op informeel onderwijs. Specifieker worden de volgende thema's bevraagd:
 - De aanleiding voor toezicht op informeel onderwijs;
 - De omvang van het feitelijke probleem;
 - De normstelling en reikwijdte van het toezicht
 - De geschiktheid van het gekozen instrument;
 - De (onderzochte) alternatieven voor toezicht, en;
 - De gesprekken met externen ter voorbereiding op de vormgeving van het toezicht
- Daarnaast worden enkele aanvullende thema's bevraagd:
 - De relatie tussen het veld van informele onderwijsinstellingen en hun vertegenwoordigers en de overheid, en;
 - De aard en werkwijze en het doel van de pilots op kwaliteitsverbetering
- De beantwoording is voorgelegd aan het ministerie van SZW, het ministerie van JenV, het ministerie van BZK en de Inspectie van het Onderwijs (hierna: inspectie).
- Vanuit de ministeries zijn een aantal suggesties gedaan. Wij hebben gericht gekeken wanneer suggesties zouden leiden tot helderdere antwoorden en hebben de meeste suggesties verwerkt. De bijgevoegde versie van de beantwoording hebben wij ter informatie aan de ministeries teruggegeven.
- Het ministerie van SZW legt parallel de relevante antwoorden ter informatie aan hun bewindspersoon voor. Hier hoeft u niet op te wachten.
- De inspectie geeft nog steeds aan dat ze fundamentele problemen ziet rond de haar toegedachte rol, en geeft aan het van belang te vinden dat deze

voldoende bekend zijn om in de parlementaire beraadslagingen te kunnen worden meegenomen. Dit is voor zover dit kan verwerkt in de antwoorden. De inspectie hecht er sterk aan in deze nota deze bezwaren uitgebreid onder uw aandacht te brengen.

Toelichting

Lijn van beantwoording

In de voorgestelde antwoorden herhaalt u wat voormalig minister Wiersma in eerdere kamerbrieven schreef:

- Dat de aanleiding voor toezicht op informeel onderwijs is dat er momenteel de ruimte bestaat voor informele onderwijsinstellingen om aan te zetten tot haat, geweld of discriminatie, evenals de onvrede die daarover bestaat in de Tweede Kamer;
- Dat dit probleem ook in geval van een kleine omvang dringend genoeg is om er wat aan te willen doen;
- Dat het toezicht alleen die informele onderwijsinstellingen zal raken waarvan met een redelijk vermoeden gesteld kan worden dat ze kinderen aanzetten tot haat, geweld of discriminatie;
- Dat het gekozen instrument van alle onderzochte alternatieven het beste in staat lijkt om het doel te bereiken
- Dat de inspectie goed zal worden toegerust om haar taak als toezichthouder uit te kunnen voeren, en;
- Dat het doel van de pilots is om vraaggestuurd informele onderwijsinstellingen te ondersteunen bij het doorontwikkelen van de kwaliteit van hun onderwijs, niet om de kwaliteitsstandaarden voor alle informele onderwijsinstellingen van bovenaf op te leggen
- Over de gesprekken met externen ter voorbereiding op de vormgeving van het toezicht en over de relatie tussen overheid en het veld schrijft u:
 - Dat gesprekken met externen gevoerd zijn in vertrouwen en dat u het tegen die achtergrond niet gepast acht om verslagen ervan te delen;
 - Dat u met het veld gesprek blijft voeren over het doel van de beleidsagenda informeel onderwijs

Opmerkingen vanuit de inspectie

De inspectie heeft meegelezen op de antwoorden. Hun inbreng is deels verwerkt. Ze hechten er echter groot belang aan om u ook via deze weg de volgende zorgen mee te geven:

1. Bij een gebrek aan vaststelbaarheid van normoverschrijding acht de inspectie toezicht niet uitvoerbaar. De bron van dit gebrek aan vaststelbaarheid ligt volgens de inspectie niet bij een gebrek aan kennis of kunde, maar bij a) de aard van de normoverschrijding en b) de aard van de relatie met de informele onderwijsinstellingen waarin normoverschrijding plaatsvindt.
 - a) Doordat de privésfeer van de voorgenomen wet wordt uitgezonderd, wat de inspectie weliswaar terecht vindt, kunnen onderwijsactiviteiten die aanzetten tot haat, geweld of discriminatie achter de voordeur verdwijnen.
 - b) Anders dan reguliere onderwijsinstellingen onder het reguliere toezicht van de inspectie, accepteren informele onderwijsinstellingen in de meest problematische gevallen niet de legitimiteit van de

toezichthouder, delen zij met de toezichthouder niet hetzelfde doel en zullen zij niet bereid zijn tot medewerking. Hiermee wordt toezicht op informeel onderwijs volgens de inspectie meer opsporing dan werkelijk toezicht. Haar bevoegdheden zouden daarvoor tekortschieten.

2. De inspectie uit zorgen over de brede waaier van niet problematische informeel onderwijs dat onder het voorgenomen toezicht zou komen te vallen. De inspectie beoordeelt de signaalgestuurde aanpak, die omvangrijk toezicht zou moeten voorkomen, als onvoldoende oplossing voor zover er talloze signalen binnen kunnen komen en de inspectie ook als ze signalen terzijde legt, deze wel zal moeten hebben gewogen en op haar weging aanspreekbaar is.
3. De inspectie denkt dat dat de normstelling onvoldoende handhaafbaar is en afwegingen vraagt die de inspectie maken tot scheidsrechter in maatschappelijke, religieuze en andere kwesties. De inspectie is bezorgd over het effect dat het aannemen van een rol als scheidsrechter in maatschappelijke, religieuze en andere kwesties kan hebben op haar primaire taak; regulier onderwijstoezicht.

De zorgen van de inspectie zijn reëel en vragen om een zorgvuldige uitwerking van de voorgenomen wet, met name waar het aankomt op de helderheid van de norm en de toezichtsbevoegdheden die nodig zijn om overtredingen te kunnen constateren. De inspectie geeft terecht aan dat dit meer behelst dan een toerusting van de inspectie in kennis en kunde. Hierover blijven wij uiteraard met de inspectie in gesprek. De komende tijd zullen we dan ook benutten om nadere scenario's voor uitwerking van de voorgenomen wet te verkennen.

Proces

- De antwoorden worden gelijktijdig ter informatie aan de minister van SZW voorgelegd.

Financiële gevolgen

Niet van toepassing.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.